Beslutsinstans: Utbildningsnämnden
Processägare: Administrativ chef

Senast uppdaterad: 2026-11-04 § 71
Styrdokumentsnummer: DK 2026:26

Riktlinjer för plats i förskola och pedagogisk omsorg i Danderyds kommun

Dokumentets syfte

Riktlinjerna fastställer förutsättningar för plats i förskola och pedagogisk omsorg i Danderyds kommun.

Dokumentet gäller för

Vårdnadshavare med barn i förskola/pedagogisk omsorg i Danderyds kommun.

Riktlinjerna gäller från och med 1 december 2026 och ersätter Riktlinjer för plats i förskola/pedagogisk omsorg i Danderyds kommun (DK 2024:40).

Innehåll

Vad säger lagen? 3

Rätt till förskoleplats 4

Barn som är folkbokförda i Danderyds kommun 4
Barn folkbokförda i andra kommuner 5
Vid föräldraledighet 5
Vid oreglerad skuld 6
Vid allmän förskola 6

Köregler, platsgaranti och turordning 7

Turordning vid kö till förskola 7
Rangordna val 7

Omsorgstid 8

Avtal om omsorgstid 8
Ändring av omsorgstid 8
Önskemål om utökad öppettid 9
Behålla plats under långvarig frånvaro 9

Uppsägning och uppehåll av plats i förskola 9

Övergång från förskola till fritidshem 9
Återta uppsagd plats inom tre månader 10

Avgifter för plats i förskola och pedagogisk omsorg i Danderyds kommun 10

Maxtaxa 10
Olika kategorier av taxa 10
Avgifter för flera barn - Syskonrabatt 11
Avgiften är inkomstrelaterad 11
Reducerad avgift 12
Ändring av inkomstuppgift/familjeförhållanden 12
Fakturering av förskoleavgift 12
Solidariskt betalningsansvar 13
Delad faktura 13
Återbetalning 13
Återkrav 14

Vad säger lagen?

Barns rätt till plats i förskola eller pedagogisk omsorg[1] (fortsättningsvis gemensamt benämnt ”förskola”) regleras i skollagen (SFS 2010:800) och Förordning (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet.

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har påbörjat någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas plats i förskola.[2] Erbjudande om plats ska ske inom fyra månader från det att vårdnadshavaren har anmält önskemål om förskola för sitt barn.

Danderyds kommun har som hemkommun även ett ansvar att uppsöka och ta kontakt med vårdnadshavarna till de barn som inte har en plats i förskolan. Det ska göras inför hösten det år barnet fyller tre år.[3]

Kommunen ska också sträva efter att erbjuda även andra barn som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats i en förskola, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om det.

Det är hemkommunen som ansvarar för att alla barn i kommunen som har rätt till en plats i förskolan får det om barnets vårdnadshavare önskar det. Huvudregeln är att barn ska erbjudas förskola i den omfattning det behöver med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.[4] Barn ska även erbjudas förskola om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.[5]

Avgiftsfri allmän förskola, max 15 timmar per vecka, eller minst 525 timmar per år, erbjuds alla barn från och med höstterminen det år barnet fyller tre år.[6]

[1] Skollagen 25 kap 2 § Pedagogisk omsorg är ett alternativ till förskola. Det kan vara verksamhet där personal tar hand om barnen i sitt eget hem, alltså ett traditionellt familjedaghem. Det kan också vara olika flerfamiljslösningar.
[2] Skollagen 8 kap 3 §
[3] Skollagen 8 kap 14a och b §§
[4] Skollagen 8 kap 5 §
[5] Skollagen 8 kap 7 §
[6] Skollagen 8 kap 4 §

Utöver skollagens regler gäller nedan presenterade riktlinjer avseende förskoleplats i Danderyds kommun. Observera att riktlinjerna gäller för såväl fristående som kommunala förskolor.

Rätt till förskoleplats

Barn som är folkbokförda i Danderyds kommun

Barn till vårdnadshavare som arbetar eller studerar har rätt till förskola och/eller pedagogisk omsorg under den tid vårdnadshavaren arbetar eller studerar, inklusive restid mellan barnomsorgsverksamheten och arbetet eller utbildningen.

Följande kategorier vårdnadshavare i Danderyd har också rätt till förskola efter behov. Vårdnadshavare som

- är arbetssökande eller permitterad
- uppbär försörjningsstöd och omfattas av aktivitetskravet[7]
- är sjuk eller uppbär graviditetspenning eller sjukpension
- är asylsökande
- är medborgare i annat EU/EES-land
- uppbär ålderspension eller avtalspension.
- uppbär avgångsvederlag.

Bildningsförvaltningen har möjlighet att begära in intyg som styrker vårdnadshavares behov av barnomsorg.

Barn till arbetssökande ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

Barn som flyttar från Danderyds kommun

Vårdnadshavare till barn som ska flytta från kommunen ska säga upp platsen på förskolan eller den pedagogiska omsorgen senast en månad innan flytten. Om ingen uppsägning har inkommit och inget annat har överenskommits, sägs platsen upp automatiskt den dag då barnet folkbokförs i sin nya kommun. Barnet har då inte heller någon rätt att gå kvar i

[7] 12 kap. 4 a-f §§ socialtjänstlagen (2025:400)

verksamheten. Ett barn som flyttar från Danderyds kommun kan få behålla sin plats på förskolan om det finns utrymme för detta, det vill säga att platsen inte behöver användas till ett barn som är folkbokfört i Danderyds kommun. Bibehållandet av platsen förutsätter även att den nya hemkommunen godkänner detta, så att Danderyds kommun får ersättning för platsen från barnets nya hemkommun.

Vårdnadshavaren ska meddela både Danderyds kommun och den nya kommunen om flytten och barnets förskoleplats.

Barn folkbokförda i andra kommuner

Ett barn som är folkbokfört i annan kommun kan ha rätt att bli mottagen i Danderyd kommuns kommunala förskola, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå här. Innan Danderyds kommun kan fatta beslut om mottagande ska ett yttrande inhämtas från barnets hemkommun.[8] Om det finns särskilda skäl erbjuds barnet plats på samma villkor som barn som är folkbokförda i Danderyds kommun. Bedömningen om särskilda skäl föreligger görs med utgångspunkt från barnets perspektiv och det är Danderyds kommun i egenskap av mottagande kommun som gör bedömningen och fattar beslut. Beslutet kan överklagas. För barn som tas emot på denna grund har mottagande kommun enligt skollagen rätt till kostnadsersättning av barnets hemkommun.[9]

Barn som inte har särskilda skäl att tas emot i Danderyds kommuns förskola, kan ändå tas emot i mån av plats under förutsättning att överenskommelse om ekonomisk ersättning för platsen tecknas mellan Danderyds kommun och hemkommunen.[10] Vårdnadshavaren betalar då avgift till hemkommunen alternativt till den fristående anordnaren.

Vid föräldraledighet

Äldre syskon till nyfött syskon får behålla befintlig plats med gällande vistelsetid på förskolan i 30 kalenderdagar efter det nyfödda syskonets födelsedatum.

Därefter gäller att barn, vars vårdnadshavare är föräldraledig, har rätt till förskola:

- 24 timmar per vecka för barn 1-3 år,

[8] Skollagen 8 kap. 13 § 1 stycket
[9] Skollagen 8 kap. 17 §
[10] Skollagen 8 kap. 13 § 2 stycket

- 30 timmar per vecka för barn 4-5 år (från och med 1 augusti, det år då barnet fyller fyra år).

För småbarn (1-3 år) med 24 timmars vistelsetid per vecka är närvarotiden måndag – torsdag, kl. 9-15. För äldre barn (4-5 år) med 30 timmars vistelsetid per vecka, är närvarotiden måndag-fredag, kl. 9-15.[11]

Föräldraledig vårdnadshavare kan utifrån medicinska och/eller psykologiska behov ansöka om vistelsetid motsvarande en heltidsplacering

Har föräldraledig vårdnadshavare fått tvillingar gäller att det äldre syskonet får behålla plats och vistelsetid i 30 kalenderdagar. Därefter har vårdnadshavare rätt till förskola 30 timmar per vecka under hela föräldraledigheten.

Barn till föräldralediga har, från 1 års ålder rätt till omsorg i förskolan, med endast 3 timmar per dag eller 15 timmar/vecka under vissa tidsperioder/dagar:[12]

- vid klämdagar,
- under jullov, sportlov, påsklov,
- under sommarlovet v 26 - 32.

Vid oreglerad skuld

Barn vars vårdnadshavare har tre eller fler obetalda fakturor kan sägas upp från sin plats alternativt få sin vistelsetid begränsad. Kommande placeringar för eventuella syskon kan även påverkas. För ytterligare information gällande oreglerad skuld, se nedan under avsnittet “Avgifter för plats i förskola/pedagogisk omsorg i Danderyds kommun”.

Vid allmän förskola

Rätt till avgiftsfri allmän förskola i Danderyds kommun är max 15 timmar per vecka/3 timmar per dag och följer skolans läsårstider. Lunch ingår ej. Rektor beslutar om vistelsetid i samråd med vårdnadshavare.

[11] Rektor kan, efter dialog med vårdnadshavare, besluta om ändrade närvarotider. Notera att det dock är schemat som då ändras, inte det totala antalet närvarotimmar.

[12] Skollagen 8 kap. 6 §

Köregler, platsgaranti och turordning

Huvudregeln är att vårdnadshavares val av förskola så långt som möjligt ska tillgodoses. Platsgarantin på fyra månader räknas normalt från den dag då du anmäler behov av barnomsorg.[13] Om du har angett ett senare önskat startdatum gäller platsgarantin från det datumet. Ett villkor för platsgarantin är dock att vårdnadshavaren ska vara folkbokförd i kommunen vid tidpunkten för ansökan om förskoleplats, alternativt kunna visa upp ett köpekontrakt/hyresavtal som anger att vårdnadshavaren och barn kommer vara folkbokförda i kommunen senast fyra månader framåt i tiden från att det att ansökan görs. Alternativt ska köpekontrakt/hyresavtal ange att vårdnadshavare och barn kommer att vara folkbokförd i kommunen innan angett önskat startdatum i ansökan. Som garantiplacering erbjuder kommunen en placering på den kommunala förskola som har ledig plats och som ligger närmast barnets bostad. Garantiplacering innebär inte att man erbjuds en plats på någon av de önskade förskolorna inom garantitiden.

Turordning vid kö till förskola

Följande turordning gäller om det finns fler sökande än lediga platser:

1. Barn i behov av särskilt stöd[14] eller barn som ska erbjudas förskola för bättre språkutveckling i svenska[15]
2. Syskon till barn som redan finns inom förskolan. Gäller endast barn folkbokförda i Danderyds kommun.
3. Efter ködatum
4. Barn från andra kommuner

Avvikelser från köreglerna kan i undantagsfall ske av synnerliga pedagogiska skäl[16].

Rangordna val

Om barnet står i kö till mer än en förskola måste barnets vårdnadshavare rangordna sina val. Barn får stå i kö till maximalt fem olika förskolor. När barnets vårdnadshavare tackar ja till en

[13] Barnet kan anmälas till förskola tidigast den dag barnet har fått ett personnummer från Skatteverket.
[14] Se Skollagen 8:9
[15] Se skollagen 8:14a
[16] Se skollagen 8:5 och 8:7.

plats står vårdnadshavarna kvar med bibehållen kötid på alternativ med högre rangordning. Alternativ med lägre rangordning stryks.

Omsorgstid

Barn till vårdnadshavare som enligt riktlinjerna har rätt till förskola och/eller pedagogisk omsorg (se ovan under avsnittet Rätt till förskoleplats) erbjuds omsorgstid utifrån sina behov av detta, inom ramen för verksamheternas öppettider. Omsorgstiden omfattar även restid för vårdnadshavare samt dygnsvila vid schemalagt förvärvsarbete på obekväm arbetstid. Barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar har inte rätt till förskola eller pedagogisk omsorg under den tid då de har semester eller är lediga från studier.

Avtal om omsorgstid

Vårdnadshavare och Danderyds kommun avtalar om placering och omsorgstid avseende barnets plats i förskolan. Avtal föreligger när:

1) barnets vårdnadshavare har fått ett erbjudande av Danderyds kommun om plats vid förskola och,
2) valt att acceptera detta erbjudande genom att meddela detta till Danderyds kommun.

För vårdnadshavare som är folkbokförda på samma adress räcker accepterande av plats från endast en av vårdnadshavarna.

Accepterande av båda vårdnadshavarna krävs om vårdnadshavare är folkbokförda på olika adresser.

Har inte vårdnadshavare accepterat platsen enligt ovan, inom en vecka, tas ansökan om barnomsorgsplats bort och ny ansökan får göras av vårdnadshavare.

Ändring av omsorgstid

Ändring av omsorgstid träder i kraft en kalendermånad (30 dagar) efter anmälan eller efter överenskommelse med förskolans rektor.

Vid synnerliga skäl kan ändring av omsorgstid träda i kraft tidigare än efter 30 dagar.

Önskemål om utökad öppettid

För vårdnadshavare med arbetstider där behov föreligger, finns möjlighet till att låta barnet vara på förskola utöver den ordinarie öppettiden klockan 07.15 – 17.15 eller mellan klockan 07:30 och 17:30 på grund av varaktiga arbetstider. För att erhålla förskola utöver den ordinarie öppettiden krävs det att det rör sig om ett regelbundet och kontinuerligt omsorgsbehov. Öppettiderna kan justeras något utifrån vårdnadshavarnas behov, dock max 60 min utöver ordinarie öppettider. Vårdnadshavare ska då lämna intyg om arbetstider till rektor för att kunna utöka barnets tid på förskolan. En prövning av omsorgsbehovet görs i varje enskilt fall. Danderyds kommun erbjuder dock inte förskola under kvällar, nätter och helger.

Behålla plats under långvarig frånvaro

Barn har rätt att behålla sin plats vid förskolan under max 2 månader vid långvarig frånvaro[17]. Vårdnadshavare betalar för platsen även under frånvaron.

Uppsägning och uppehåll av plats i förskola

Uppsägningstiden är en månad och avgiften debiteras oavsett barnets närvaro på förskolan. För vårdnadshavare som är folkbokförda på samma adress räcker att endast en av vårdnadshavarna säger upp platsen. Uppsägning av samtliga vårdnadshavare krävs om dessa är folkbokförda på olika adresser. Om uppsägning av plats sker innan inskrivningsdatum är uppsägningstiden en månad. Vid byte till en annan förskola eller pedagogisk omsorg är uppsägningstiden också en månad. Uppsägning görs till bildningsförvaltningen genom e-tjänst och räknas från det datum registrering av uppsägning sker. Vårdnadshavaren har inte rätt till något uppehåll i placeringen utan betalar för en plats 12 månader per år.

Övergång från förskola till fritidshem

Den 31 juli det år barnet börjar i förskoleklass upphör platsen i förskola eller pedagogisk omsorg. Om ingen aktiv uppsägning görs av vårdnadshavaren via Danderyd kommuns e-tjänst, sägs platsen upp automatiskt den 31 juli. Den 1 augusti blir barn som är folkbokförda i

[17] Undantag görs vid långvarig sjukdom där barnet behöver vistas på sjukhus och/eller i hemmet längre tid än två månader. Vid dessa fall behåller barnet platsen på förskolan.

Danderyds kommun och inskrivna på grundskolor i kommunen automatiskt inskrivna på fritidshem, om inte vårdnadshavare meddelar Danderyds kommun att de inte är i behov av fritidshemsplaceringen.

Om platsen på förskola eller pedagogisk omsorg sägs upp tidigare än den 31 juli och barnet är i behov av en fritidshemsplacering kommer avgift debiteras för hela perioden om uppehållet är kortare än tre månader.

Återta uppsagd plats inom tre månader

I de fall den uppsagda platsen återtas, det vill säga att ny placering påbörjas vid samma förskola eller annan förskola, inom tre månader från avslutsdatum tas avgift ut som om platsen inte varit uppsagd. Regeln avser även övergång från förskola till fritidshem eller byte mellan förskolor.

Avgifter för plats i förskola och pedagogisk omsorg i Danderyds kommun

Maxtaxa

Danderyds kommun tillämpar maxtaxa[18] för verksamhet inom förskola. Maxtaxan[19] gäller för alla barn som är folkbokförda i Danderyd för verksamhet som drivs i kommunal och fristående regi såväl inom som utanför kommunen. Vid försenad betalning tillämpas räntelagens regler om dröjsmålsränta.

Olika kategorier av taxa

För barn med plats i förskola finns två kategorier av taxa, en för barn 1 - 2 år, och en för barn 3 -5 år. Avgiften för barn till föräldralediga är densamma som för barn med en heltidsplats.

[18] Förordning (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet

[19] Maxtaxan indexuppräknas årligen. Maxtaxans nivå beslutas av Skolverket 1 december varje år.

Avgifter för flera barn - Syskonrabatt

Syskonrabatt gäller för barn som är folkbokförda i samma hushåll i Danderyds kommun. För syskonrabatt gäller att avgift utgår för första, andra och tredje barnet i enlighet med gällande taxa. Från och med fjärde barnet utgår ingen avgift. Enbart barn som tar del av avgiftsbelagd verksamhet i kommunen räknas. Vårdnadshavare som vill ta del av syskonrabatten ansvarar för att riktiga uppgifter om familjeförhållandena kommer Danderyds kommun tillhanda. Det yngsta barnet räknas som det första barnet, det näst yngsta som det andra barnet o s v oavsett verksamhetsform.

Avgiften är inkomstrelaterad

Avgiften för förskoleplatsen är inkomstrelaterad. Danderyds kommun genomför regelbundna inkomstuppdateringar och förbehåller sig rätten att genomföra inkomstkontroller via Skatteverket.

För barn i åldern 1-5 år är maximalt belopp beroende på ålder och antal syskon som är inskrivna inom barnomsorg eller fritidshem.[20] Avgiften beräknas på hushållets angivna gemensamma bruttoinkomst (inkomst före skatteavdrag). Det hushåll som avses är det hushåll i vilket barnet är folkbokfört. Danderyds kommun utgår från den definition~~en~~ av hushåll som återfinns i statsbidragsförordningen:[21]

Med hushåll avses ensamstående och makar. Med makar skall jämställas man och kvinna[22] som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och

1. har eller har haft gemensamt barn eller
2. är folkbokförda på samma adress

Med makar skall också jämställas personer som lever i en samkönad parrelation och är folkbokförda på samma adress.

I den avgiftsgrundande inkomsten ingår lön, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar (t.ex sjukpenning och föräldrapenning). Skattefria

[20] Avgiften beräknas på hushållets angivna gemensamma aktuella bruttoinkomst (inkomst före skatteavdrag).
[21] 4 § förordningen om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet
[22] Se §4 i Förordning (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet

transfereringar som barnbidrag och bostadsbidrag ingår däremot inte. Högsta avgift debiteras vårdnadshavare fram till dess att hushållet anger sin inkomst till kommunen.

Reducerad avgift

Hushållet har rätt till reducerad avgift om den gemensamma inkomster understiger ett visst belopp.[23] Vid ansökan om reducerad avgift kan kommunen begära in underlag som styrker inkomsten. Vidare har kommunen rätt att kontrollera inkomstuppgiften.

Ändring av inkomstuppgift/familjeförhållanden

Förändring av inkomst eller familjeförhållanden ska omedelbart meddelas till Danderyds kommun. Ändrad avgift gäller från och med månadsskiftet efter det att besked om ändring av inkomst eller familjeförhållandet inkommit till kommunen.

Vid kännedom om ändrade familjeförhållanden kommer bildningsförvaltningen att ändra fakturamottagare till den vårdnadshavare som är folkbokförd på barnets adress.

Fakturering av förskoleavgift

Fakturering av förskoleavgift sker i efterskott varje månad. Fakturering sker från och med placeringsdatum till och med uppsägningstidens slut. Om barnet inte varit placerat hela månaden betalas avgift med en kalenderdagsdel per dag av månadsavgiften. Fakturering sker tolv månader om året.

Fakturamottagare är den äldsta av barnets vårdnadshavare (om de är folkbokförda på samma adress) alternativt den vårdnadshavare som är folkbokförd på samma adress som barnet (vid olika folkbokföringsadresser för vårdnadshavare).

Vid önskemål om att ändra fakturamottagare krävs godkännande från samtliga vårdnadshavare om de är folkbokförda på samma adress.

[23] Skolverket ska senast den 1 december året före bidragsåret (statsbidrag) lämna uppgift till varje kommun om högsta avgiftsgrundande inkomst per månad enligt 5 a § i förordningen om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet. Beräkningen grundar sig på kriterier som framgår i 5 § förordningen om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet.

Vid oreglerad skuld

Vårdnadshavare som inte kan betala avgiften inom föreskriven tid ska snarast kontakta Danderyds kommun. Om kontakt inte sker och betalning uteblir skickas en betalningspåminnelse ut. Om utebliven kontakt och betalning fortsatt föreligger efter påminnelsen lämnas ärendet över till inkasso som debiterar dröjsmålsränta enligt räntelagen samt kostnader för inkasso. Vid fortsatt utebliven betalning, kan ärendet lämnas till Kronofogdemyndigheten. Detsamma gäller när överenskommen avbetalningsplan inte följs.

Om vårdnadshavare har tre obetalda fakturor eller fler och hela skulden inte betalas eller överenskommelse om avbetalningsplan inte upprättas kan barnets vistelsetid begränsas eller kan den avgiftsbelagda placeringen sägas upp. En oreglerad skuld kan även komma att påverka eventuella syskons möjligheter till inskrivning på förskolan. Vårdnadshavare kontaktas så att en bedömning i det enskilda fallet kan göras. Vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa är bildningsförvaltningen skyldig att kontakta socialnämnden. Bildningsförvaltningen kan vid en eller flera obetalda fakturor ändra fakturamottagare för kommande fakturor till den andra vårdnadshavaren under förutsättning att barnet har två vårdnadshavare.

Solidariskt betalningsansvar

Vårdnadshavare har ett solidariskt betalningsansvar för avgiften till förskolan. Detta betyder att en eller båda vårdnadshavarna måste se till att avgiften till förskolan blir betald oavsett omständigheter som kan gälla exempelvis barnets folkbokföring/boende eller vårdnadshavares olika inkomster och betalningsförmåga.

Delad faktura

Danderyds kommun delar inte upp fakturan mellan barnets vårdnadshavare.

Barn till vårdnadshavare som bor i olika kommuner men har gemensam vårdnad och växelvis boende hos båda vårdnadshavarna erbjuds inte dubbla placeringar. Vårdnadshavarna måste komma överens om i vilken kommun och i vilken förskola barnet ska vara placerat.

Återbetalning

Vid en ändring av inkomst eller familjeförhållanden som innebär sänkning av avgiften och att vårdnadshavaren betalat för mycket i avgift för

förskoleplats återbetalas avgift högst två månader tillbaka i tiden, efter det att anmälan och ändring inkommit till Danderyds kommun.

Återkrav

Har vårdnadshavare betalat för lite i avgift för förskoleplats kommer avgiften att justeras retroaktivt (återkrav) efter det att felaktig debitering upptäckts. Återkrav kan ske 3 år tillbaka i tiden.[24]

[24] Preskriptionslagen (1981:130) 2 §